

Μάθημα : ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ημερομηνία : 18/1/2026

Ονοματεπώνυμο :

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1. Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών :

α) Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης (1905)

β) κλήριγκ

γ) Ψήφισμα της 5^{ης} Μαΐου 1827

ΜΟΝΑΔΕΣ 15

ΘΕΜΑ Α2. Να αντιστοιχίσετε τις πληροφορίες της στήλης Α με τα δεδομένα της στήλης Β.

A	B
1. Παραίτηση του πρίγκιπα Γεωργίου από τη θέση του Ύπατου Αρμοστή	A. 18 Σεπτεμβρίου 1906
2. Επίσημο ενωτικό ψήφισμα της Κρητικής Κυβέρνησης	B. 21 Μαΐου 1908
3. Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης αναλαμβάνει τα καθήκοντά του ως Ύπατος Αρμοστής	Γ. 14 Αυγούστου 1906
4. Ευχαριστήριο Ψήφισμα της Κρητικής Βουλής προς τις Προστάτιδες Δυνάμεις	Δ. 12 Σεπτεμβρίου 1906
5. Δικαίωμα διορισμού του Ύπατου Αρμοστή Κρήτης στον βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιο Α΄	E. 24 Σεπτεμβρίου 1908

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

ΘΕΜΑ Α3. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα σε κάθε φράση :

- Στις 10 Οκτωβρίου 1935 ο Πλαστήρας επιχείρησε στρατιωτικό κίνημα, θέλοντας να εμποδίσει το Λαϊκό Κόμμα να σχηματίσει κυβέρνηση.
- Το ζήτημα της χωριστής κοινοβουλευτικής αντιπροσώπευσης των ετεροχθόνων προκάλεσε διαμαρτυρίες από την Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά την Οθωνική περίοδο.

3. Ο παλαίμαχος πολιτικός Ιωάννης Σφακιανάκης σε πάνδημο συλλαλητήριο στο Ηράκλειο (21 Μαρτίου 1905) υποστήριξε τους επαναστάτες του Θερίσου.
4. Στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1910, το κόμμα του Βενιζέλου κέρδισε 306 έδρες.
5. Στην Ελλάδα του μεσοπολέμου οι εθνικές μειονότητες αντιπροσώπευαν λιγότερο από το 7% του συνολικού πληθυσμού.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

ΘΕΜΑ Β1. Πώς επιχειρήθηκε να αντιμετωπιστεί από την ελληνική κυβέρνηση το προσφυγικό ρεύμα των Ψαριανών: α) μετά την άρνηση των Σπετσιωτών να εγκατασταθούν στο νησί τους, β) κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα;

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

ΘΕΜΑ Β2. Να αναφερθείτε: α) στην εξέλιξη του αγροτικού ζητήματος στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1881 -1910 και β) στην πολιτική που ακολούθησε ο Χαρίλαος Τρικούπης και ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης πάνω στο ζήτημα αυτό.

ΜΟΝΑΔΕΣ 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1.

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου στο Κρητικό Ζήτημα ως πρωθυπουργού της Ελλάδας έως και τις 12 Οκτωβρίου 1912.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στις 27 Αυγούστου [1910], ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπέβαλε την παραίτησή του από το αξίωμα του προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής της αυτόνομης Κρητικής Πολιτείας και λίγες μέρες αργότερα εγκατέλειψε τα Χανιά για να αναλάβει ενεργή πολιτική δράση στην Αθήνα. [...] Ο Κρητικός ηγέτης είχε καταλήξει νωρίτερα στη γενική διαπίστωση ότι η δικαίωση των εθνικών προσδοκιών της ιδιαίτερης πατρίδας του ήταν αναπόσπαστα συνυφασμένη με τη δυνατότητα του ελεύθερου βασιλείου να τη συνδράμει αποτελεσματικά, με διπλωματικά ή στρατιωτικά μέσα. Με αυτή τη σκέψη, θα συνδυάσει την επίσπευση των πολεμικών εξοπλισμών με την αποφυγή της άμεσης

εμπλοκής σε ένοπλη σύρραξη. Η διττή αυτή επιδίωξη εξηγεί τη γενικότερη τακτική του, στα πλαίσια της οποίας εντασσόταν και η ειδικότερη αντιμετώπιση του Κρητικού Ζητήματος.

Ιστορία και Πολιτισμός, τ. Β', Κρήτη 1983, σελ. 483-484.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ήδη από το 1911 είχε τεθεί το ζήτημα να σπεύσουν οι Κρήτες βουλευτές στην Ελλάδα και να ενσωματωθούν στο ελληνικό Κοινοβούλιο, ώστε να επιτευχθεί μια «ντε φάκτο» ένωση της νήσου με την Ελλάδα. [...] Και ενώ ο Κρης Βενιζέλος ήταν σαφώς αντίθετος για την εισδοχή των Κρητών βουλευτών και τη γνώμη του αυτή την εξέθεσε απερίφραστα στην Επιτροπή Κρητών όταν τον επισκέφθηκε το 1911, η παλαιοκομματική παράταξη, για λόγους καθαρά αντιπολιτευτικούς, ενίσχυε τις επιθυμίες αυτές των Κρητικών, αδιαφορώντας για τους τεράστιους εθνικούς κινδύνους που επικρέμονταν πάνω από την Ελλάδα και κυρίως τον κίνδυνο κήρυξης πολέμου της Τουρκίας και της Ελλάδας, και μάλιστα σε μια εποχή που η μυστική διπλωματία προετοίμαζε την ελληνοβουλγαροσερβική συμμαχία κατά της Τουρκίας με σύντομες διαπραγματεύσεις.

Τάσος Βουρνάς, Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας, τόμος Β': «Από την έλευση του Βενιζέλου στην Ελλάδα (1909) ως την έκρηξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου (1940)», εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2005, σελ. 105-106.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η άρνηση του Βενιζέλου να δεχθεί τους Κρήτες βουλευτές στην ελληνική Βουλή, στο όνομα της αποφυγής προκλήσεων κατά της Πύλης, δημιούργησε έντονες αντιδράσεις στην Κρήτη στα τέλη του 1911. Στο πλαίσιο αυτών, οι εκπρόσωποι της συντηρητικής παράταξης στο νησί [...] συγκρότησαν – κατά την προσφιλή πλέον πρακτική – μια «Επαναστατική Συνέλευση των Κρητών» από πληρεξουσίους που είχαν εκλεγεί από ένοπλα συλλαλητήρια. Στη συνέχεια, η Συνέλευση αυτή ανέτρεψε στις 20 Ιανουαρίου τη φιλοβενιζελική Εκτελεστική Επιτροπή της Κρήτης που συμπαρίστατο στις επιλογές της Αθήνας και εξέλεξε αυθημερόν νέα «επαναστατική κυβέρνηση» υπό τον γηραιό πολιτικό και ανταγωνιστή του Βενιζέλου Αντώνη Μιχελιδάκη.

Γεώργιος Λιμαντζάκης, Κοινωνικοί και πολιτικοί μετασχηματισμοί στην Κρήτη κατά τον ύστερο 19^ο και πρώιμο 20^ο αιώνα, Αθήνα 2017, σελ. 277-279.

ΘΕΜΑ Δ1.

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται να αναφερθείτε στις βασικές αρχές του συντάγματος του 1864 και στις τροποποιήσεις που έγιναν με τη συνταγματική αναθεώρηση του 1911.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το Σύνταγμα του 1864, με το οποίο εισάγεται η βασιλευομένη δημοκρατία αντί της ως τότε συνταγματικής μοναρχίας, έμεινε σχεδόν το ίδιο (αν εξαιρέσει κανείς τις επουσιώδεις προσθήκες και μεταβολές κατά την αναθεώρηση του 1911) [...]. Στο νέο σύνταγμα του 1864, μολονότι είναι φανερό οι επιδράσεις του παλαιότερου, [...] όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το έθνος· ο τίτλος «βασιλεύς της Ελλάδος» αντικαθίσταται με το «βασιλεύς των Ελλήνων» [...]· ο βασιλεύς θεωρείται ανεύθυνος και απαραβίαστος εν αντιθέσει προς τους υπουργούς οι οποίοι είναι υπεύθυνοι· καθιερώνεται η καθολική ψηφοφορία, ενώ ακόμη στα περισσότερα άλλα ευρωπαϊκά κράτη το δικαίωμα ψήφου περιοριζόταν στους οικονομικά ισχυρότερους· θεσπίζεται η μονήρης Βουλή (κοινοβούλιο που δεν προβλέπει την ύπαρξη του νομοθετικού σώματος της Γερουσίας)· αναγνωρίζονται και κατοχυρώνονται τα ατομικά δικαιώματα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι. Τότε ακόμη για πρώτη φορά καθιερώνεται η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και κατοχυρώνεται με την ισοβιότητα και μονιμότητα των δικαστών. Οι άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι δεν συμπεριλαμβάνονται στην ανθρωπιστική αυτή διάταξη, αλλά εξακολουθούν να παύονται με την ανάληψη της εξουσίας από άλλο πολιτικό κόμμα και αντικαθίστανται από τους οπαδούς του.

Α. Βακαλόπουλος, νέα ελληνική ιστορία 1204- 1985, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005, σελ. 261.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Συγκεκριμένα, η αναθεώρηση του Συντάγματος το 1911 λειτούργησε ως μια σπουδαία διέξοδος από την πολιτειακή κρίση εκείνης της περιόδου. Επίσης αξίζει να τονίσουμε ότι δεν στόχευε ούτε στην μεταβολή του πολιτεύματος ούτε της οργανωτικής δομής της πολιτείας. Γενικότερα η αναθεώρηση του 1911 είχε ως κύρια χαρακτηριστικά την οργάνωση του «κράτους δικαίου» και την εισχώρηση του «φιλελεύθερου στοιχείου εις το δημοκρατικό πολίτευμα». Έτσι λοιπόν η Β' Αναθεωρητική Βουλή τροποποίησε ή συμπλήρωσε 54 συνολικά άρθρα από τα 110 του Συντάγματος του 1864. [...] Ειδικότερα, ο Βενιζέλος προχώρησε σε πολύ σημαντικές και ριζικές αλλαγές. Οι βασικότερες από αυτές ήταν οι εξής: Καλύτερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή, ο Βενιζέλος εξασφάλισε την προσωπική ασφάλεια των πολιτών με το απαραβίαστο της οικίας. [...] Επίσης, έκανε εφικτή την φορολογική ισότητα μεταξύ των πολιτών και παραχώρησε το δικαίωμα του

συνεταιρίζεσθαι σε όλους τους πολίτες. [...] Καθιερώθηκε η υποχρεωτική και δωρεάν εκπαίδευση για όλους, η προστασία του δικαιώματος της ιδιοκτησίας ακινήτου, καθώς και η προσθήκη του ασυμβίβαστου για τους βουλευτές. Με άλλα λόγια οι βουλευτές δεν έπρεπε να έχουν δύο ιδιότητες. Όφειλαν να διατηρήσουν αποκλειστικά την βουλευτική ιδιότητα. [...] Θεσπίστηκε η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων. Συγκεκριμένα, αυτή η αλλαγή θα συνέβαλε σημαντικά στην μερική παύση των πελατειακών σχέσεων. Με άλλες διατάξεις προβλεπόταν η προστασία της δικαστικής ανεξαρτησίας και η καθιέρωση ισοβιότητας των δικαστών, ίδρυση εκλογικών δικαστηρίων σε περιπτώσεις εκλογικών διαμαχών και η επανίδρυση του Συμβουλίου Επικρατείας ως ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου. Τέλος, ορίστηκε η καθαρεύουσα ως επίσημη γλώσσα του Έθνους. Καταλήγοντας, η Συνταγματική Αναθεώρηση του 1911 διατήρησε σημαντικά τις προηγούμενες διατάξεις του Συντάγματος του 1864. Παρόλα αυτά, το μοναδικό πράγμα που παρέλειψε ο Βενιζέλος ήταν να καθιερώσει ρητά το κοινοβουλευτικό σύστημα και την «Αρχή της Δεδηλωμένης» του Χαριλάου Τρικούπη.

Ειρήνη Διακρούση, «Η Συνταγματική Αναθεώρηση του 1911: Τα γεγονότα που οδήγησαν σε αυτήν και οι αλλαγές που επέφερε», στο www.syntagmawatch.gr/myconstitution/i-anatheorisi-tou-syntagmatos-tou-1911, 10-5-2022.

Καλή τύχη!!!